

2. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України : закон України від 10.02.2015 № 176-VIII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/176-19>.

3. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : закон України від 28.12.2014 № 79-VIII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/79-19>.

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році : закон України від 24.12.2015 № 909-VIII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : закон України від 28.12.2014 № 71-VIII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.

УДК 336.226.1; 336.027; 336.225.3

Лубковський С.А.
асистент кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана»
Погиба Є.А.
«Фінанси і кредит», 4 курс
ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана»

STARTUP-МОДЕЛЬ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МІКРО- ТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Сучасні економічні, соціальні, цивілізаційні й світоглядні тенденції та прагнення, сформовані в українському суспільстві, вимагають від держави гнучкого, швидкого і ефективного реагування на загрози його соціально-економічному розвитку, а також її макроекономічній і макрофінансовій стабільності. До таких викликів можна віднести скорочення обсягу реального валового внутрішнього продукту; зниження рівня доходів і життя населення, зокрема рівня і якості його споживання; згортання інвестиційних проектів, зокрема через зменшення обсягів внутрішніх та зовнішніх інвестицій. Як наслідок, маємо скорочення сукупного попиту, зниження рентабельності підприємницької діяльності, зокрема зростання частки збиткових підприємств, а також зниження рівня зайнятості у вигляді як збільшення кількості безробітних, так і зростання кількості осіб, що працюють неповний робочий день або перебувають у вимушених неоплачуваних відпустках.

Вирішенню означених проблем соціально-економічного характеру, на наше глибоке переконання, сприятиме посилення ролі мікро- та малого підприємництва завдяки його гнучкості, мобільності й здатності до швидкої переорієнтації на платоспроможний попит, виявлення індивідуальних потреб споживачів немасового характеру та незайнятих ринкових ніш.

Крім того, такі підприємницькі одиниці часто базуються на особистих професійних здібностях та власній праці, а також здібностях членів сім'ї, які залучені до господарської діяльності, і їхніх трудових зусиллях. Таким чином, означена категорія підприємництва забезпечує зайнятість і дохід як самому підприємцю, так і членам відповідного домогосподарства. Також ефективно функціонуючий малий бізнес потребуватиме додаткових працівників для

розширення своєї діяльності та підвищення продуктивності праці й авансованого капіталу.

Іншими словами, мікро- та мале підприємництво виступає інструментом для вирішення проблем зниження зайнятості і підвищення рівня безробіття (зокрема, циклічного, вимушеного, прихованого) економічно активного населення, особливо серед молоді, а також мінімізації негативних наслідків зниження та/або втрати доходів таким населенням, підвищення його купівельної спроможності та споживання, а відтак зростання сукупного попиту в країні. Тобто підприємці у якості вигод отримують сферу самореалізації, джерело доходу домогосподарства, який залежатиме переважно від їхніх власних зусиль та професійних і підприємницьких здібностей, а також практично відсутність впливу на їх рівень життя мінливого стану ринку праці.

Виграш суспільства загалом від такого розвиненого сегмента підприємницької сфери проявляється через розширення кола резервних джерел і засобів вирішення ключових його соціально-економічних проблем, диверсифікацію джерел нарощення економічного потенціалу й добробуту даного суспільства, зокрема в регіональному вимірі, а також через сприяння загальному оздоровленню конкуренції й ринкового середовища. Що ж до вигод, які отримує безпосередньо держава, то це, по-перше, отримувана нею, як відповідальним суспільним інститутом, підтримка з боку приватного підприємницького сектору у подоланні означених негативних явищ, зокрема безробіття, зниження доходів населення та суб'єктів господарювання, а також у забезпеченні зростання економіки. По-друге, держава виграє через зниження видатків державного і місцевого бюджетів на відповідне фінансування заходів, направлених на подолання безробіття, соціальний захист та забезпечення незайнятих осіб, зокрема на виплати передбаченої законодавством матеріальної допомоги по безробіттю. По-третє, виграш держави проявляється у зростанні податкових доходів як у короткостроковій перспективі від оподаткування мікро- та малого підприємництва (зокрема в частині податку на доходи фізичних осіб та єдиного податку, як джерел наповнення місцевих бюджетів), так і в довгостроковій – від усіх податків, які сплачуються домогосподарствами та суб'єктами господарювання, завдяки загальному економічному зростанню за умови реалізації позитивних ефектів, які здатний забезпечити розвиток такого сегменту підприємництва.

Саме тому Господарським кодексом України передбачено, що держава зобов'язується сприяти розвитку мікро- та малого підприємництва й створювати для цього необхідні умови. Варто відзначити, що встановлення приналежності суб'єктів підприємницької діяльності (фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб – суб'єктів господарювання) до відповідної категорії здійснюється на основі двох законодавчо визначених критеріїв: а) кількості працюючих – не більше 10 та 50 осіб для мікропідприємництва і малого підприємництва відповідно; б) не перевищення суми, еквівалентної 2 і 10 мільйонам євро, щодо загального обсягу доходів від будь-якої діяльності за рік відповідно для суб'єктів мікро- та малого підприємництва [1].

У такому контексті важливим постає питання розробки й функціонування ефективної моделі оподаткування суб'єктів мікро- та малого підприємництва, а сучасні соціально-економічні умови підкреслюють її нагальність і своєчасність. Податкове законодавство України передбачає дві моделі: загальну і спрощену системи оподаткування фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб – суб'єктів господарювання [2]. Але вони не знімають і не вирішують нагальні проблеми й ризики мікро- та малого підприємництва, зокрема пов'язані як з сутнісними ознаками підприємницької діяльності (особиста відповідальність за власні результати, прийняття ризиків, тягар збитків й оподаткування), так і з сучасною нестабільністю економічної кон'юнктури, частою зміною податкового законодавства. Тому останнім часом серед науковців та практиків ведуться дискусії з приводу доцільності, ефективності функціонування спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності та напрямів її реформування, в тому числі її відміни, як такої, що не виконує свої ключові завдання – стимулювання підприємницької діяльності та виведення бізнесу з тіні.

У світлі таких дискусій ми пропонуємо Startup-модель оподаткування суб'єктів мікро- та малого підприємництва на стартовому етапі їх функціонування. Мета такої моделі полягає у мінімізації економічних, підприємницьких та податкових ризиків, які характерні для початку ведення бізнесу, ключовими з яких є труднощі із формуванням стартового капіталу та подальшим його залученням на фінансовому ринку через високу його вартість і низьку кредитоспроможність таких суб'єктів; тривалий період окупності, низька рентабельність, висока ймовірність зазнання збитків, здійснення підприємницьких прорахунків, неумисного порушення податкового законодавства в наслідок відсутності або недостатності підприємницького досвіду і економічної освіти, нестабільності економічного середовища, частих змін законодавства, що регламентує оподаткування діяльності означеного підприємництва.

У даному контексті отримуваний дохід виступає джерелом окупності авансованого капіталу та йде переважно на подальше реінвестування. Тому сплата відповідних податків сповільнює темпи росту підприємництва через вилучення коштів з обороту, особливо зважаючи на проблематичність їх залучення. Крім того, важливо відмітити, що до моменту досягнення бізнесом стану повної окупності, сплата прибуткового податкового зобов'язання відбувається фактично за рахунок власних позапідприємницьких фінансових ресурсів. Необізнаність підприємця у правилах виконання податкового обов'язку перед державою може призвести до непередбачених у бізнес-плані додаткових витрат грошових коштів на сплату відповідних штрафів і пені.

Тому суть пропонованої нами моделі полягає повному звільненні суб'єктів мікро- та малого підприємництва на стартовому етапі їх функціонування від оподаткування. Тривалість такого стартового етапу вважаємо за економічно та фіскально доцільне визначати на основі наступних критеріїв у порядку їх

вагомості для бізнесу та важливості з позицій одночасного його стимулювання і перешкоджання ухиленню від оподаткування:

1. досягнення повної окупності авансованого капіталу;
2. чистий дохід протягом 12 місяців стабільно перевищує розмір двох середньомісячних заробітних плат за відповідним видом економічної діяльності;
3. загальний дохід від будь-яких видів діяльності з моменту її безпосереднього початку досягнув рівня 3 мільйонів гривень.

Останній критерій носить обмежувальний характер і його слід застосовувати незалежно від того чи були досягнуті перші два, чи ні. По закінченню такого стартового етапу означені суб'єкти матимуть перейти за їх вибором на одну із звичайних систем оподаткування – загальну чи спрощену.

Така Startup-модель оподаткування дасть можливість переорієнтувати фінансові ресурси, які б пішли на сплату відповідних податків, в оборот підприємницької діяльності та першочергово закріпити і зміцнити позиції підприємства на відповідному ринку, а потім уже зі стабільного й прибуткового мікро- та малого підприємництва стягувати податки. Крім того, це дасть стимул незайнятій частині економічно активного населення проявляти підприємницьку ініціативу, приносячи користь суспільству та збільшуючи, при цьому, свою самодостатність.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Податковий кодекс України : закон України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

УДК 336.1

Малік Є.О.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана»*

Табаківа Т.В.

*к.е.н., асистент кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана»*

СУЧАСНИЙ СТАН ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Основою функціонування держави є забезпечення стабільного, цільового та ефективного розподілу бюджетних коштів для реалізації та функціонування соціальних та економічних програм, здійснення заходів щодо забезпечення макрофінансової стабільності. Сучасні реалії функціонування державних фінансів України свідчать про загострення кризового стану, що зумовлено як накопиченими у попередні роки макроекономічними дисбалансами, так і наслідками політичної нестабільності. Відсутність систематичних кроків побудови єдиної системи управління державними фінансами, яка б стала основою досягнення макроекономічної стабільності, значною мірою загострює ситуацію в державі.